

SAŽETAK ODLUKE

MIHAELA MIHAI NEAGU protiv RUMUNJSKE OD 6. OŽUJKA 2014. GODINE ZAHTJEV BR. 66345/09

Uvjet da kandidaturu nezavisnog kandidata na izborima za Europski parlament treba podržati 100.000 birača nije povreda prava na slobodne izbore

ČINJENICE

Podnositeljica zahtjeva podnijela je središnjem izbornom povjerenstvu svoju kandidaturu za Europski parlament (izbori od 7. lipnja 2009. godine), uz koju je priložila potpise 15.000 osoba upisanih u popis birača.

Izorno povjerenstvo odbacilo je njezinu kandidaturu zbog toga što je imala nedovoljan broj potpisa. Naime, rumunjski zakon o organizaciji izbora za Europski parlament zahtijevao je 100.000 potpisa potpore za nezavisnog kandidata. Podnositeljica je podnijela prigovor protiv navedene odluke, koji je odbijen budući da je odluka bila u skladu sa zakonom. Pred žalbenim sudom podnositeljica je, između ostalog, istaknula kako odredbe zakona koje zahtijevaju 100.000 potpisa potpore nezavisnom kandidatu smatra neustavnima. Ustavni sud je međutim ocijenio kako navedena zakonska odredba nije suprotna Ustavu.

OCJENA SUDA

Sud je ponovio kako postavljanje uvjeta vezanih za broj potpisa za kandidaturu na izborima ne predstavlja povredu prava naroda na izbor svojih predstavnika.

Utvrдио je da, za razliku od drugih članaka Konvencije, članak 3. Protokola br. 1 ne navodi niti ograničava ciljeve koji se ograničenjem treba postići.

Sud je stoga morao provjeriti je li uvjet za kandidaturu na koji podnositeljica prigovara imao legitiman cilj i postoji li proporcionalnost između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi postići.

Cilj ove odredbe bio je napraviti razumnu selekciju između kandidata kako bi se osigurala njihova reprezentativnost u Europskom parlamentu, te kako bi se spriječile eventualne zlouporabe kandidature.

Poput Ustavnog suda, i Sud smatra kako je riječ o izboru zakonodavca koji se temelji na političkim i institucionalnim kriterijima.

Kad je riječ o proporcionalnosti, treba reći da 100.000 potpisa koliko ih se zahtijeva za valjanu kandidaturu nezavisnog kandidata za jedno od 33 mjesta u Europskom parlamentu koji pripadaju Rumunjskoj predstavlja 0,55% ukupnog broja birača u Rumunjskoj. Obaveza da prikupe velik broj potpisa može lišiti nezavisne kandidate prilike da predstavljaju određeni dio biračkog tijela. Međutim, ta okolnost nije sama po sebi odlučna i treba je analizirati u okolnostima konkretnog slučaja.

Postotak broja potpisa u odnosu na broj upisanih birača je manji od maksimalnog postotka od 1% koji preporučuje Venecijanska komisija. Dakle, ovaj se uvjet ne može smatrati prekomjernim. U konačnici, na izborima 7. lipnja 2009. godine dva nezavisna kandidata su prikupila dovoljan broj potpisa za kandidaturu, a jedan od njih je dobio i značajan broj glasova.

Sud je nadalje utvrdio kako propisi Europske unije ostavljaju državama članicama široku slobodu procjene u pitanju organizacije izbora zastupnika u Europskom parlamentu. Budući da je pravo Europske unije preneseno u nacionalno pravo, podnositeljica je upravo putem nacionalnog prava imala na raspolaganju pravna sredstva za svoj prigovor koja je i koristila.

U svjetlu stajališta iznesenih u svojoj sudskoj praksi i velike slobode koju pravo Europske unije ostavlja državama članicama u određivanju kriterija za kandidaturu, Sud je zaključio kako je broj potpisa koji je bio potreban za podnošenje nezavisne kandidature opravdan, nije diskriminatoran u odnosu na političke stranke i ne predstavlja povredu prava na koje se poziva podnositeljica.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.